

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU,
GOSPODARENJU I ZAŠTITI
ŠUMA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije*
- *"Hrvatske šume"*
Uprava šuma Podružnica Osijek
Uprava šuma Podružnica Našice
Uprava šuma Podružnica Vinkovci
Uprava šuma Podružnica Požega

Osijek, svibnja 2012.

**INFORMACIJA O STANJU,
GOSPODARENJU I ZAŠTITI
ŠUMA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

1. UVOD

Prema Zakonu o šumama ("Narodne novine" broj 140/05.), šume i šumska zemljišta dobra su od općeg interesa i ona su u državnom vlasništvu, osim privatnih šuma i šumskih zemljišta. Gospodarenje je povjereno "Hrvatskim šumama" d.o.o. Zagreb koje su u stopostotnom vlasništvu Republike Hrvatske. Poslovanje poduzeća karakteriziraju sljedeće specifičnosti:

1. financira se uglavnom prihodom ostvarenim od prodaje drva, usluga prijevoza drvnoj industriji i doprinosa uplaćenih za općekorisne funkcije šuma,
2. dugi proizvodni ciklus (kod hrastovih sastojina on traje 140 - 160 godina),
3. obveza održavanja proizvodne osnove na nepromijenjenoj razini (može se sjeći samo dio prirasta),
4. obveza obnove šuma kako u kontinentalnom tako i na krškom šumskom zemljištu,
5. obveza održavanja i poboljšanja općekorisnih i ekoloških funkcija šuma.

Organizacija "Hrvatske šume" d.o.o. je trostupanjska: Direkcija u Zagrebu - Uprave šuma Podružnice - Šumarije.

Na području Osječko-baranjske županije šumama gospodare:

- Uprava šuma Podružnica Osijek sa šumarijama - Batina, Baranjsko Petrovo Selo, Darda, Tikveš, Đakovo, Levanjska Varoš, Osijek i Valpovo.
- Uprava šuma Podružnica Našice sa šumarijama - Našice, Đurđenovac, Donji Miholjac i Koška.
- Uprava šuma Podružnica Vinkovci sa šumarijama - Mikanovci (dio) i Strizivojna (dio).
- Uprava šuma Podružnica Požega sa šumarijom Čaglin (dio).

Na organiziranju i izvršenju zadataka upravljanja i gospodarenja šumama i izvršenju istih po Upravama šuma zaposleno je na dan 31.12.2011. godine ukupno 863 radnika, što je vidljivo iz tablice:

Tablica 1. Struktura zaposlenih

Rbr	Uprava šuma	Zanimanje				Ukupno
		dipl. inženjer šumarstva	šumarski tehničar	proizvodni radnik	prateće osoblje	
1.	Osijek	53	78	173	119	423
2.	Našice	42	69	187	96	394
3.	Vinkovci	4	10	22	4	40
4.	Požega	1	2	2	1	6
5.	Ukupno	100	159	384	220	863

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega

Sukladno članku 15. Zakona o šumama na teritoriju Republike Hrvatske ustanovljeno je jedno šumskogospodarsko područje u cilju osiguranja jedinstvenog i trajnog gospodarenja šumama i šumskim zemljištem. Za šumskogospodarsko područje donosi se šumskogospodarska osnova područja.

Šumskogospodarsko područje dijeli se na gospodarske jedinice koje su prilagođene konfiguraciji terena, prometnicama te organizacijskim potrebama. Za njih se donose osnove gospodarenja. Osnovom gospodarenja za gospodarsku jedinicu utvrđuje se neposredno gospodarenje, vrsta i opseg radova za idućih 10 godina.

Osnove gospodarenja moraju biti u skladu sa šumskogospodarskom osnovom područja. Osnovu gospodarenja za gospodarsku jedinicu i šumskogospodarsku osnovu područja donose "Hrvatske šume" d.o.o. Zagreb, a odobrava resorno ministarstvo.

Šumama i šumskim zemljištima na kojima postoji pravo vlasništva gospodari se na temelju programa za gospodarenje šumama.

2. ŠUMSKI FOND

Stanje šumskog fonda na području Županije daje se tabelarno. Izvor podataka su osnove gospodarenja za sve gospodarske jedinice na našem području.

U tablici se daje pregled površina šuma i šumskog zemljišta po šumarijama, upravama šuma.

2.1. Površina šuma

Tablica 2. Iskaz šumskih površina

Organizac. jedinica	Ukupno (ha)	Radno dostupno (ha)	Nedostupno (ha)
Batina	11321	5164	6157
Baranjsko Petrovo Selo	7081	2829	4252
Darda	12416	5914	6502
Tikveš	11748	11748	0
Đakovo	6439	6439	0
Levanjska Varoš	4345	4345	0
Osijek	8937	8324	613
Valpovo	5707	5520	187
Uprava šuma Po Osijek	67994	50283	17711
Našice	4631	4631	0
Đurđenovac	5430	5430	0
Donji Miholjac	8580	8580	0
Koška	9138	9138	0
Uprava šuma Po Našice	27779	27779	0
Mikanovci	260	260	0
Strizivojna	1506	1506	0
Uprava šuma Po Vinkovci	1766	1766	0
Čaglin	996	996	0
Uprava šuma Po Požega	996	996	0
Hrvatske šume ukupno	98535	80824	17711

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega

Površine kojima gospodare Hrvatske šume i površine privatnih šuma (24.385 ha) ukupno čine 122.920 ha površina šuma na području Osječko-baranjske županije.

Površine šuma s lijeve obale Dunava u ukupnoj površini od 6.048 ha (Bačke šume) nisu dostupne kao posljedica ratnih zbivanja, a odnose se na iskazanu površinu Šumarije Batina. Ostale nedostupne šumske površine nisu dostupne zbog miniranosti terena i to u površini od 11.663 ha, na kojima je računski drvena zaliha 2.032.203 m³ i godišnji etat od 51.966 m³. U razdoblju 1999. - 2011. godine na području Uprave šuma podružnica Osijek razminirano je 13.608.783 m² šumskih površina, prosjeka i šumskih putova. Samo u 2011. godini razminirano je 2.968.518 m², a za to je utrošeno 28.726.772 kn.

Na području Osječko-baranjske županije je 17,97% šumskih površina u državnim šumama nedostupno.

Tablica 3. Iskaz površina šuma

Organizacijska jedinica	Obrasle površine	Neobrasle	Neplodne	Ukupno
	ha			
Batina	8506,43	739,93	2074,22	11320,58
B. P. Selo	5514,95	1279,10	287,20	7081,25
Darda	7269,10	4656,60	489,61	12415,31
Tikveš	4620,62	5781,06	1346,00	11747,68
Đakovo	5942,14	459,55	37,12	6438,81
Levanjska Varoš	3818,75	502,08	23,84	4344,67
Osijek	7853,12	819,64	265,03	8937,79
Valpovo	5394,87	216,70	94,78	5706,35
Uprava šuma Po. Osijek	48919,98	14454,66	4617,80	67992,44
Našice	4420,65	142,03	68,72	4631,40
Đurdenovac	5126,28	155,06	149,09	5430,43
Donji Miholjac	8107,37	358,12	114,92	8580,41
Koška	8501,12	479,44	156,92	9137,48
Uprava šuma Po. Našice	26155,42	1134,65	489,65	27779,72
Mikanovci	251,00	4,00	5,00	260,00
Strizivojna	1419,00	46,00	41,00	1506,00
Uprava šuma Po. Vinkovci	1670,00	50,00	46,00	1766,00
Čaglin	970,74	16,20	9,17	996,11
Uprava šuma Po Požega	970,74	16,20	9,17	996,11
Hrvatske šume ukupno	77716,14	15655,51	5162,62	98534,27

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega

Šumovitost Županije iznosi 29,58%, što je ispod državnog prosjeka koji iznosi 44%.

Pregled stanja privatnih šuma na području Osječko-baranjske županije

Dio površina šuma koja je isključena iz površina državnih šuma, a kojima su gospodarile Hrvatske šume d.o.o., UŠP Našice, a za koje su izrađeni Programi za gospodarenje šumama šumoposjednika iznosi 3098 ha. Programi su izrađeni za Gospodarske jedinice "Šume gospodarstva Adamovich" i "Šume gospodarstva Petrović".

Dio površina šuma koja je isključen iz površina državnih šuma, a kojima su gospodarile Hrvatske šume d.o.o., UŠP Našice, a za koje još nisu izrađeni Programi za gospodarenje šumama šumoposjednika iznosi 3654 ha. Ove površine vraćene su sljedećim nasljednicima: Marija Therresa Pejacsevich, Nicolas Keglevich, Marco i Ivan Pejacsevich, Paula Marija Pejacsevich, Ladislav i Nikolas Pedro Pejacsevich, Marija Teresa Blanckenstein.

Prema projektu Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodnoga gospodarstva iz 2006.godine, a na temelju satelitskih i orto-foto snimaka utvrđena je površina od **7997 ha**.

Površine privatnih šuma:

Neuređene šume, mali šumski posjed	7.997,00 ha
Uređene šume, veliki šumski posjed	
Šume Nadbiskupija Đakovačko-Osječka	9.636,19 ha
Šume Gospodarstva Petrović	1.975,83 ha
Šume Gospodarstva Adamović	1.121,62 ha
Šume nasljednika Pejačevića	3.654,00 ha
UKUPNO:	24.384,64 ha

Izvršenja radova u 2011. godini

Sječa i izrada:

POND (Opseg nužne doznake) 21 rd	1.047 m ³
ETAT (Po programu) 7 rd	7.2608 m ³
UKUPNO:	73.655 m³

Uzgojni radovi:

Priprema staništa	152,96 ha
Pošumljavanje sadnicama	1,10 ha
Popunjavanje sadnicama	2,00 ha
Njega mladika	122,08 ha
Čišćenje sastojine	0,24 ha
Uređivanje šuma	5.253,73 ha
Savjetodavni rad 2,92 rd	
Zaštita šuma (DPS) 149,20 rd	
Doznaka ETAT-a 365,00 rd	60.886 m ³

Plan radova za 2012. godinu:

Sječa i izrada:

POND (Opseg nužne doznake)	
ETAT (Po programu)	60.886 m ³
UKUPNO:	60.886 m³

Uzgojni radovi:

Priprema staništa	121,81 ha
Pošumljavanje sadnicama	1,20 ha
Njega mladika	201,46 ha
Doznaka ETAT-a 423,00 rd	45.433,00 m ³
Doznaka POND-a 290,40 rd	
Uređivanje šuma	3.566,00 ha
Zaštita šuma (DPS) 139,00 rd	
Savjetodavni rad 12,00 rd	

Izvor podataka: Odjel za šume šumoposjednika, UŠP Osijek, Hrvatske šume Zagreb.

2.2. Drvna zaliha i prirast

U sljedećoj tablici daje se prikaz drvne zalihe po šumarijama, te vrsti drveća:

Tablica 4. Drvna zaliha i prirast u 000 m³

Vrsta drveća	Zaliha					Prirast				
	Šumarija	HRAST	OTB*	EA TOP	OMB**	UKUPNO	HRAST	OTB	EA TOP	OMB
Batina ***	69	161	85	255	570	1	9	6	11	27
B.P. Selo	18	197	387	406	1008	1	13	18	23	55
Darda	312	322	241	587	1462	7	17	9	23	56
Tikveš	159	223	59	514	955	3	9	3	22	37
Đakovo	672	585		16	1273	16	19		1	36
L. Varoš	306	288		17	611	10	10		1	21
Osijek	335	326	327	327	1315	8	10	15	14	47
Valpovo	534	321	97	140	1092	12	11	11	8	42
Uprava šuma Po. Osijek	2405	2423	1196	2262	8286	58	98	62	103	321
Našice	745	529	0	28	1303	18	18	0	1	38
Đurđenovac	702	683	0	51	1436	17	23	0	2	42
D. Miholjac	1130	921	10	301	2362	28	25	1	13	67
Koška	1554	892	0	157	2603	34	28	0	5	67
Uprava šuma Po. Našice	4131	3025	10	537	7704	97	94	1	21	214
Mikanovci	58	26	-	0	83	1	1	-	-	2
Strizivojna	225	80	-	7	313	6	3	-	-	9
Uprava šuma Po. Vinkovci	283	106	-	7	396	6	4	-	-	11
Čaglin	68	97	-	13	186	2	4	-	1	7
Uprava šuma Po. Požega	68	97	-	13	186	2	4	-	1	7
Hrvatske šume ukupno	6887	5651	1206	2819	16572	163	200	63	125	553

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega

* OTB - ostala tvrda bjelogorica (jasen, bukva...)

** OMB - ostala meka bjelogorica (vrba, domaća topola)

*** bez Bačkih šuma - lijeva obala Dunava

3. GOSPODARENJE

Šume predstavljaju specifično prirodno bogatstvo čije se značenje ne može izraziti samo u gospodarskoj, nego još i više u ekološkoj i socijalnoj vrijednosti. Gospodariti tim resursom velika je obveza prema društvu u cjelini, a to znači racionalno koristiti njene proizvodne mogućnosti, ali uz istovremeno i njenu obnovu.

Kod nas se šumama gospodari na načelima šumarske struke koja se izučava na Šumarskom fakultetu (Zagreb) i Institutu (Jastrebarsko). Temeljno obilježje gospodarenja našim šumama je potrajno gospodarenje. Karakteristike takovog gospodarenja su: potrajnost šumskih površina, potrajnost drvne zalihe i potrajnost ekoloških funkcija. Opredjeljenje je hrvatske šumarske struke i znanosti za prirodnu šumu i za njen razvoj po ugledu na prašumu. Ovo opredjeljenje dobiva sve više poklonika u europskoj šumarskoj struci i znanosti. Šuma koja je očuvala prirodne osobine je najstabilnija, daje najveće i gospodarske i ekološke vrijednosti.

Temeljni zadatak u gospodarenju šumama je uzgajanje šuma, to jest izbor vrste, načina i vremena rada u šumskom ekosustavu, koji će omogućiti da isti daje maksimalnu proizvodnju, stabilnost, a time i samoobnovljivost. Obnova sastojina obavlja se šumskim vrstama drveća koje su na tom staništu autohtone ili udomaćene. Važno je naglasiti da se ne može prirodna sastojina posjeći, a da prije toga nije obnovljena.

Sukladno navedenom, Zakon o šumama obvezuje sve koji gospodare šumama, na provedbu jednostavne i proširene reprodukcije šuma. Jednostavna biološka reprodukcija šuma (po novoj zakonskoj terminologiji Biološka obnova šuma 1 - 9) obuhvaća pripremne radove u obnovi sastojina, sadnju i sjetvu, njegu sastojina, mjere zaštite i čuvanja šuma, doznaku stabala za sječu, izradu osnova gospodarenja. Proširena biološka reprodukcija šuma (Biološka obnova šuma 10 - 16) obuhvaća pošumljavanje neobraslih površina, te konverziju i sanaciju sastojina, izgradnju i održavanje šumskih prometnica i razminiranje. Gospodarenje obuhvaća i iskorištavanje šuma i šumskih zemljišta, sporednih šumskih proizvoda, lovstvo, te rasadničku proizvodnju.

Uprave šuma na kontinentalnom dijelu obvezne su izdvajati sredstava za jednostavnu biološku reprodukciju (BOŠ 1 - 9) od ukupnog prihoda iskorištavanja šuma onoliko koliko je to potrebno za uspješno izvođenje tih radova, te 3% za proširenu biološku reprodukciju šuma (BOŠ 10 - 16). Prema Zakonu o šumama ovaj način financiranja primjenjuje se od 2007. i prema njemu se izdvaja, kako je rečeno, 3% za radove biološke obnove šuma (10 - 16), te za radove biološke obnove šuma (1 - 9) izdvaja se na teret djelatnosti iskorištavanja šuma onoliko koliko je potrebno.

Temeljni akt gospodarenja šumom je osnova gospodarenja. Godišnje gospodarenje šumama temelji se na Godišnjim planovima gospodarenja koje donose "Hrvatske šume" d.o.o., a odobrava ga Nadzorni odbor "Hrvatskih šuma" kao organ upravljanja. Vlada Republike Hrvatske imenuje 6 članova Nadzornog odbora, a 1 člana zaposlenici "Hrvatskih šuma".

Godišnjim planovima gospodarenja planiraju se izvršiti radovi u opsegu najmanjeg prosječnog godišnjeg propisa osnove gospodarenja. Šumarstvo Osječko-baranjske županije iz svojih prihoda ne može osigurati reprodukciju šuma (obnovu šuma) kao i potrebna ulaganja u ceste, građevinske objekte i opremu.

"Hrvatske šume" d.o.o. po članku 65. Zakona o šumama obvezne su izdvojiti šumski doprinos u iznosu 3,5% (za nizinski dio) od cijene drvnih sortimenata na panju, odnosno 5% za brdsko - planinski dio, te općine od posebne državne skrbi. Navedeni šumski doprinos je prihod jedinica lokalne samouprave.

3.1. Obračunati šumski doprinos po općinama za 2011. godinu

Tablica 5. Uprava šuma Podružnica Osijek

Općina	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Beli Manastir (5%)	1.852.341,86	92.617,09
Belišće (3,5%)	2.757.679,01	96.518,77
Đakovo (3,5%)	264.600,22	9.261,01
Osijek (3,5%)	468.046,79	16.381,64
Valpovo (3,5%)	606.766,54	21.236,83
Petrijevci (3,5%)	49.693,71	1.739,28
Bilje (5%)	1.074.095,74	53.704,79
Čeminac (5%)	119.376,85	5.968,84
Čepin (3,5%)	1.365.009,69	47.775,34
Darda (5%)	4.300.693,47	215.034,67
Draž (5%)	1.273.017,13	63.650,86
Drenje (3,5%)	799.461,62	27.981,16

Erdut	(5%)	1.966.716,25	98.335,81
Gorjani	(3,5%)	213.026,28	7.455,92
Jagodnjak	(5%)	364.887,64	18.244,38
Kneževi Vinogradi	(5%)	2.704.790,80	135.239,54
Levanjska Varoš	(5%)	557.574,06	27.878,70
Petlovac	(5%)	9.436.578,88	471.828,94
Popovac	(5%)	992.942,39	49.647,12
Satnica Đakovačka	(5%)	53.094,06	2.654,70
Semeljci	(5%)	1.713.296,76	85.664,84
Trnava	(5%)	1.354.137,77	67.706,89
Viškovci	(3,5%)	702.935,43	24.602,74
Bizovac	(3,5%)	1.473.273,71	51.564,58
Vladislavci	(5%)	12.874,31	643,72
Šodolovci	(5%)	1.616.507,20	80.825,36
UKUPNO		38.093.418,17	1.774.163,52

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Osijek

Tablica 6. Uprava šuma Podružnica Našice

Općina		Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Donja Motičina	(3,5%)	5.755.333,71	201.436,68
Donje Viljevo	(3,5%)	9.080.008,00	317.800,28
Magadenovac	(3,5%)	940.445,71	32.915,60
Valpovo	(3,5%)	165.751,71	5.801,31
Podgorač	(3,5%)	2.836.139,60	141.806,98
Marijanci	(3,5%)	4.218.083,71	147.632,93
Koška	(3,5%)	7.493.904,29	262.286,65
Našice	(3,5%)	1.712.384,57	59.933,46
Feričanci	(3,5%)	2.050.558,86	71.769,56
Donji Miholjac	(3,5%)	3.467.007,71	121.345,27
Đurđenovac	(3,5%)	235.028,00	8.225,98
Podr. Moslavina	(5%)	171.919,60	8.595,98
UKUPNO		38.126.565,47	1.379.550,68

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Našice

Tablica 7. Uprava šuma Podružnica Vinkovci

Šumarija Strizivojna		Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Općina Strizivojna	(3,5%)	775.073,42	27.127,57
Grad Đakovo	(3,5%)	843.435,42	29.520,24
Općina Semeljci	(5%)	101.687,00	5.084,35
UKUPNO		1.720.195,84	61.732,16

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Vinkovci

Tablica 8. Uprava šuma Podružnica Požege

Šumarija Čaglin		Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Grad Našice	(3,5%)	2.161.725,42	75.660,39
UKUPNO		2.161.725,42	75.660,39

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Požege

Tablica 9. Osječko-baranjska županija

Osječko baranjska županija	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
	80.145.485,04	3.291.106,75

3.2. Prosječni godišnji propis jednostavne biološke reprodukcije šuma (BOŠ 1 - 9) i izvršenja u 2011. godini

Tablica 10. Prosječni godišnji propis radova BOŠ 1 - 9 i izvršenja u 2011. godini

Šumarija	Prosječni godišnji propis osnove (ha)					Izvršenje (ha)				
	priprema	pošumlja- vanje	popunja- vanje	njega	čišćenje	priprema	pošumlja- vanje	popunja- vanje	njega	čišćenje
Đakovo	46,83	12,40	3,76	81,40	117,16		29,22		110,63	54,40
Lev. Varoš	38,06		4,05	50,28	87,76			4,00	61,82	113,99
Osijek	77,16		5,65	151,56	13,68	23,22	23,46	17,72	233,18	1,83
Valpovo	24,06	9,86		76,32	29,21	23,46		0,30	15,30	103,54
Batina	6,83	29,66	1,50	74,83	18,55	36,11	32,82	12,09	14,09	
B.P.Selo	10,15	10,24	0,54	29,20	10,57		9,18		5,35	41,47
Darda	22,93	21,36	2,75	35,98	53,38		37,51		95,40	
Tikveš	1,83		1,83	5,28	3,94				8,29	2,49
Up. šuma Po. Osijek	227,85	83,51	20,07	504,86	334,24	82,79	132,19	34,11	544,06	317,72
Đurđenovac	50,83	1,71	1,68	62,87	28,92	108,91	0,00	0,00	0,00	42,78
D. Miholjac	54,70	53,44	1,99	125,19	90,49	0,00	0,00	49,67	160,05	103,29
Koška	36,33	15,82	7,84	74,94	47,91	102,59	96,62	3,89	188,08	69,97
Našice	40,11	20,56	0,00	40,87	27,73	30,21	0,00	0,00	3,21	0,00
Up.šuma Po. Našice	181,97	91,53	11,51	303,98	195,05	241,71	96,62	53,56	351,34	216,04
Mikanovci	4,32	4,32	-	11,80	2,32	23,28	11,64	-	8,96	-
Strizivojna	-	-	-	47,50	36,19	-	-	-	46,09	4,47
U.šuma Po.Vinkovci	4,32	4,32	-	59,30	38,52	23,28	11,64	-	55,05	4,47
Čaglin	12,96	-	4,15	41,0	20,75	1,7	-	4,7	30,62	2,1
Up.šuma Po. Požega	12,96	-	4,15	41,0	20,75	1,7	-	4,7	30,62	2,1
Hr. šume ukupno	427,10	179,36	35,73	909,14	588,56	349,48	240,27	92,37	991,07	540,33

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega

Radovi jednostavne biološke reprodukcije šuma (BOŠ 1 - 9) obavljani su u skladu s propisima šumsko - gospodarskih osnova. **Pošumljavanja novih površina nije bilo.**

3.3. Prosječni godišnji propis proširene biološke reprodukcije šuma (BOŠ 10 - 16) i izvršenje u 2011. godini

Tablica 11. Prosječni godišnji propis radova BOŠ 10 - 16 i izvršenje u 2011. godini

Šumarija	Prosječni godišnji propis osnove (ha)					Izvršenje (ha)				
	priprema	pošumlja- vanje	popunja- vanje	njega	čišćenje	priprema	pošumlja- vanje	popunja- vanje	njega	čišćenje
Đakovo	15,93	13,74	0,11	19,30	0,61	75,05	26,35			
Lev. Varoš	0,15	0,15		7,79	8,08					
Osijek	72,86	93,61		188,04	354,50	59,81	136,73		292,50	
Valpovo	49,39	50,84	5,66	96,73	4,71	11,02	9,87	3,00	141,85	
Batina	9,03	15,87	0,69	15,70		7,68	23,46		21,19	
B.P.Selo	34,15	38,03	1,00	46,54		71,81	62,63		251,06	
Darda	40,37	39,86	1,92	54,19	0,27	102,61	106,60		85,26	
Tikveš	28,47	28,47	5,00	49,69	5,88	17,49	17,49		91,19	

Up. šuma Po. Osijek	250,34	280,56	14,39	477,99	374,06	345,47	383,13	3,00	883,05	
Đurđenovac	2,02	2,02	0,00	5,43	-	0,00	2,39	0,00	0,60	-
D. Miholjac	0,75	0,61	2,48	10,88	-	0,00	0,00	0,00	17,84	-
Koška	6,33	6,33	0,07	7,21	-	1,93	0,00	0,00	5,60	-
Našice	0,86	0,48	1,12	12,82	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Up.šuma Po. Našice	9,96	9,44	3,67	36,34	-	1,93	2,39	0,00	24,04	-
Mikanovci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strizivojna	1,44	1,44	-	1,97	-	-	-	-	12,03	-
U.šuma Po.Vinkovci	1,44	1,44	-	1,97	-	-	-	-	12,03	-
Čaglin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Up.šuma Po. Požega	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hr. šume ukupno	261,74	291,44	18,06	538,01	374,06	347,40	385,52	3,00	919,12	0

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega

Radovi proširene biološke reprodukcije (BOŠ 10 - 16) obavljani su u skladu s propisima šumsko - gospodarskih osnova. **Pošumljavanja novih površina bilo je na 38,71 ha.** Pripreme i sadnje su povećane zbog povećanja dostupnih površina (razminiranjem terena se pristupilo sječi, a nakon nje slijedi priprema površine za sadnju i pošumljavanje). Također, značajno su povećane i njege sastojina.

3.4. Prosječni godišnji etat glavnog i prethodnog prihoda i izvršenje u 2011. godini

Na temelju proizvodnih mogućnosti i stvarnog stanja sastojina utvrđuje se etat, to jest ona drvena masa koja se iz šume može posjeći, a da se ne naruši potrajnost gospodarenja šumama. Etat se razvrstava na etat glavnog (sječa šume koja je zrela i predviđena za obnovu) i prethodnog (mlađe sastojine u kojima se vrši njega proredom) prihoda.

Tablica 12. Prosječni godišnji etat glavnog i prethodnog prihoda i izvršenje u 2011. godini

Šumarija	Prosječni propis osnove					Izvršenje				
	površina (ha)		etat (m ³)		Ukupno (m ³)	površina (ha)		etat m ³		Ukupno (m ³)
	GL	PR	GL	PR		GL	PR	GL	PR	
Đakovo	40,04	44,73	14849	1145	15994	89,63	41,04	27025	1551	28576
Lev. Varoš	166,74	54,72	56310	1563	57873	74,68	11,06	46763	154	46917
Osijek	103,61	244,31	36366	6701	43067	26,80	189,78	7496	6528	14024
Valpovo	28,90	110,59	7586	3076	10662	27,04	111,38	6674	3752	10426
Batina	33,35	422,09	12506	13945	26451	65,92	334,79	10958	14213	25171
B.P. Selo	9,15	239,48	3107	8177	11284		213,14		6459	6459
Darda	118,15	184,85	41304	8023	49327	104,96	217,99	33551	11991	45542
Tikveš	65,43	272,91	18754	10934	29688	69,66	256,28	9986	13121	23107
Uprava šuma Po. Osijek	565,37	1573,68	190782	53564	244346	458,69	1375,46	142453	57769	200222
Đurđenovac	54,46	480,53	23955	13984	37939	0,00	311,25	23344	12231	35575
D. Miholjac	24,13	612,13	10109	18298	28407	0,56	573,67	28828	18990	47818
Koška	42,57	734,16	18312	25459	43771	11,53	1201,10	5444	43540	48984
Našice	41,77	397,92	15361	14301	29662	1,12	184,76	9011	7570	16581
Uprava šuma Po. Našice	162,93	2224,74	67737	72042	139779	13,21	2270,78	66627	82331	148958
Mikanovci	5,1	16,7	1637	901	2538	-	-	-	-	-
Strizivojna	13,6	91,6	3799	3843	7642	-	135,91	-	5613	5613

Uprava šuma Po. Vinkovci	18,7	108,3	5436	4744	10180	-	135,91	-	5613	5613
Čaglin	13,02	53,45	6281	3755	10036	87,29	225,31	14747	8968	23715
Uprava šuma Po. Požega	13,02	53,45	6281	3755	10036	87,29	225,31	14747	8968	23715
Hrv. šume UKUPNO	760,02	3960,17	270236	134105	404341	559,19	4007,46	223827	154681	378508

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega

Izvršeni etat u odnosu na propisani etat osnovama gospodarenja kreće se u granicama dozvoljenih odstupanja. Izrađeni drveni sortimenti prodaju se prema planu prodaje koji donosi Uprava Hrvatskih šuma u Zagrebu.

Proizvodi se kao i prijašnjih godina prodaju putem veleprodaje i maloprodaje. Veleprodaja se vrši na temelju ugovora i licitacija. Ugovore kao i prije sklapa Uprava šuma Podružnica na temelju rasporeda koji se vrši u Upravi poduzeća, gdje se kao osnovni kriterij za raspodjelu trupaca uzima stupanj finalizacije koji ima neka tvrtka.

Robu koja se prodaje na ugovor, kupci plaćaju po cjeniku drvnih sortimenata poduzeća, a napominjemo da se od XI mjeseca 2004. godine cijene proizvoda slobodno formiraju na tržištu, te da obveza plaćanja nastaje po isporuci nakon 60 dana. Dio robe i dalje se prodaje na licitacijama (one koje na tržištu nema dovoljno). Licitacijom se prodaju i pojedinačni trupci.

Smatra se da problem odnosa između šumarstva i drvne industrije i dalje nije adekvatno riješen, odnosno da se još uvijek previše izvozi piljena građa. To bi trebalo sistemski nastojati riješiti tako da se domaća sirovina preradi sa što većim stupnjem finalizacije i na takav način izveze. To se može postići različitim metodama poticajnih mjera, odnosno destimulacijom izvoza piljene građe.

4. ZAŠTITA ŠUMA

Odjel za ekologiju i zaštitu šuma u Hrvatskim šumama d.o.o. Upravi šuma podružnici Osijek i u protekloj **2011.** godini je, kao i do sada, imao za cilj i zadatak da u prvom redu primjeni sve pozitivne zakonske propise u svezi zaštite šuma i šumskog zemljišta.

U ostvarivanju tih ciljeva usko smo surađivali (kao i proteklih godina) sa Šumarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Šumarskim Institutom u Jastrebarskom i Zavodom za zaštitu bilja pri Ministarstvu poljoprivrede. Zaštita šuma provodila se u skladu s planom za 2011. godinu i potrebama nastalim praćenjem svih uzročnika oštećenja šuma, a isti se ogledaju kroz djelovanje **abiotskih, biotskih** kao i **antropogenih čimbenika**, pri čemu smo nastojali evidentirati i organizirati praćenje oštećenosti stabala - šuma kao i fenološka motrenja.

Glavni uzročnici oštećenosti šuma su: onečišćenje zraka, vode i tla, promjene prirodnih značajki vodnog režima zbog tehničkih, a poglavito hidrotehničkih zahvata u nizinskim šumama, nepovoljne klimatske prilike, te kukci i biljne bolesti.

4.1. Abiotski čimbenici

Sušenje šuma

Tijekom 2011. god. prema međunarodnom programu po 23. (dvadeset treći) puta izvršena je procjena oštećenosti šuma na **jednoj bioindikacijskoj, četiri osnovne i jednoj pomoćnoj plohi**. Zdravstveno stanje je stabilno i ne razlikuje se u odnosu na stanje evidentirano u prethodnoj godini na navedenim objektima, tj. ne pokazuje naglo povećanje intenziteta sušenja, iako je taj trend stalno prisutan.

Doznaka sušaca i interventna sječe provedena je u sljedećim šumarijama:

Osijek	2.807,00 m ³
Đakovo	647,00

UKUPNO **3.454,00 m³**

Navedena masa u odnosu na ukupnu sječivu masu ne predstavlja neki posebno alarmantni podatak, no i nadalje istu pojavu treba pazljivo pratiti kako ne bi izmakla kontroli.

Klima

Izrazito sušna godina - sa izuzetno malim količinom oborina, osnovna je karakteristika klime za ovu 2011. godinu, uz opću ocjenu i konstataciju, a to je:

- **zima** (siječanj, veljača i ožujak): Nakon relativno suhe prve polovice veljače, u zadnjoj dekadi se nastavilo nestabilno i promjenjivo vrijeme, ali znatno toplije, snijega je bilo malo samo u gorju, u cijeloj Hrvatskoj. Zima je bila "manje oborinska" od prosjeka, ponegdje i duplo, dok je prosječno temperaturno odstupanje u nas upalo u kategoriju normalnog.
- **proljeće** (ožujak, travanj, svibanj) temperaturno i klimatološki malo toplije od prosjeka, a i **oborina** je bilo znatno **manje od prosjeka**.
- **ljetno** - (lipanj, srpanj, kolovoz): Početak lipnja u Hrvatskoj, a osobito u Slavoniji, donijelo je višemjesečnu sušu te nedostatak vode za piće i stoku u bunarima u brojnim mjestima, te je župan Osječko-baranjske županije proglasilo izvanredno stanje - stanje elementarne nepogode. U globalu klimatološki ljetno u Hrvatskoj, pa tako i u Slavoniji, bilo je znatno toplije od prosjeka s odstupanjem od preko +2 °C iznad srednje vrijednosti ljeta.

Navedeno ukazuje na činjenicu da temperatura zraka u Hrvatskoj i dalje prati trend globalnog zatopljenja koje je vrlo vjerojatno, pretežito, posljedica povećanja stakleničkih plinova u atmosferi uslijed sagorijevanja fosilnih goriva u energetici, industriji prometu i drugdje.

Ljetne visoke i ekstremne temperature zraka, rezultirale su vremenskim prilikama u smislu pojave olujnog nevremena i pijavica, a koje su za krajnji ishod često prouzrokovale ledotuču i vjetrolome, te vjetroizvale u šumi.

- **jesen** (rujan, listopad, studeni): Sredina rujna donijela je za Slavoniju nešto kratkotrajnih oborina kao i u listopadu, no to nije značajnije utjecalo na režim voda. Veći dio studenog - južina i iznad prosječna toplina sve do druge polovice studenog i prosinca kada je zahladilo i djelomice zasniježilo.

Prosječna godišnja količina oborina za Baranju u odnosu na ostali dio Slavonije je bio nešto povoljniji zahvaljujući nekolicini kišnih masa koje su zahvatile te predjele, no, bez obzira ukupna količina oborina kretala se u vrijednostima od 330 do 380 mm što je upola od prosjeka oborina za ove krajeve.

Mrazevi

Tijekom mjeseca travnja bilo je nekoliko dana evidentirano s pojavom kasnih mrazeva, a isti su se manifestirali u vidu značajnih šumskih šteta u šumariji Osijek u mladim sastojinama hrasta na površini od **66,14 ha**. Predmetne štete evidentirane su u obje gospodarske jedinice, kako u Osječkim podravskim šumama, tako i u Osječkim nizinskim šumama.

Na području šumarije Tikveš također su evidentirane štete na ukupno **183,48 ha** i to ne samo na hrastu (150,95 ha), nego i na poljskom jasenu (26,87 ha) i crnom orahu (5,66 ha). Sveukupna oštećena površina iznosi **249,62 ha**.

Ledotuče

Evidentiranih i izrazitih šteta od ledotuče nije bilo.

Vjetar

Štete od vjetra u vidu **vjetroizvala** i **vjetroloma** uočene su i evidentirane na području šumarija:

Batina	262,50 m ³
Valpovo	972,00 m ³
UKUPNO	1.234,50 m³

U ovim je šumarijama tijekom ljetnih mjeseci nakon višemjesečnih suša i izrazito toplog vremena, te uslijed velikih termičkih razlika i temperaturnih oscilacija dolazilo do iznenadnog te jakog puhanja vjetra, a što se manifestiralo u vidu orkanskog nevremena koje za navedeno godišnje doba kao i konstatirane - izmjerene jakosti (od 100-180 km/h) nije uobičajeno za ove krajeve.

Kiša - voda

Evidencija i analiza oborinskih prilika pokazala je da je u 2011. godini u cijeloj Hrvatskoj bilo upola od prosjeka oborina. Osobito se to odnosilo na veći dio Slavonije, tj. Slavonsko-baranjske županije, gdje se ocjena hidrološkog stanja tijekom godine kategorizirala za jugoistočnu Slavoniju u kategoriji - **ekstremno sušno**, a za središnji dio kao i sjeveroistočni u kategoriju **vrlo kišno**.

Ovakovo stanje koje se protezalo gotovo tijekom cijele godine manifestiralo se u vidu kroničnog nedostatka vlage u zemlji, a tako i na šumskom zemljištu i u samim sastojinama.

Navedeno stanje prouzročeno je prekomjernom sušom, a to je rezultiralo izmjerom prosječne godišnje količine padavina za ovaj dio Slavonije za 2011. god. u količini od **335 mm**, što u odnosu na višestoljetni prosjek od **686 mm** predstavlja manjak oborina od **351 mm**, a što bi se slikovito moglo prevesti na vrijeme od cca 8 mjeseca trajnog, tj. prekomjernog nedostatka oborina - vode tijekom godine.

Požari

Tijekom protekle 2011. godine evidentirano je **5 (pet)** šumskih požara, s ukupno opožarenom površinom od **18,55 ha**.

Požari su evidentirani u sljedećim šumarijama:

	Br. požara	Opožarena površina
Đakovo	2	10,40 ha
Valpovo	1	4,15 ha
Darda	2	4,00 ha
UKUPNO	2	18,55 ha

Uzrok đakovačkog požara je paljenje trave i korova na poljoprivrednim površinama, a proširio se u sastojinu, tj. šumu, pri čemu je došlo do zapaljenja listinca koji se u predmetnom odsjeku nalazio u većoj količini.

Za valpovački požar uzrok je neodgovorno ponašanje nepoznate osobe pri paljenju trave u kanalu pri čemu se uz pomoć vjetra vatra u vidu prizemnog požara proširila u šumu. U gašenju navedenih požara sudjelovalo je **44** gasitelja s **4** vatrogasnih navalnih vozila i **2** cisterne.

Program aktivnosti protupožarne zaštite odvijao se u skladu s programom Vlade Republike Hrvatske u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za republiku Hrvatsku u 2011. godini. Izrađeni su protupožarni elaborati i na vrijeme dostavljeni županijskom vatrogasnom zapovjedniku i Zapovjedništvu - Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje (tel. - 212). U provedbi izvršeno je tanjuranje protupožarnih prosjeka na 391,13 ha.

Tijekom proljeća izvršen je i komisijski pregled protupožarnih prosjeka i o tome su ispunjeni obrasci (ostavljeni u šumarijama), te napravljen zapisnik o internom nadzoru. Inspektor PP službe MUP je obavio inspekcijski nadzor pregleda Protupožarnih elaborata i izvršio uvid na terenu.

4.2. Biotički čimbenici

Štetnici (INSEKTI)

- **Mala topolina sovica**-(*Nycteola revayana asiatica*) štetnik nekih vrsta klonova topola i hrasta
- **Žirotoč** - (*Balaninus*)
- **Lisne uši** - (*Aphididae* fam. Sp.)
- **Cigaraš** - brezin, topolin - (*Byctiscus betulae* L.)
- **Štitaste uši** - (*Cooidea* fam. Sp.)
- **Velika topolova zlatica** - (*Melasoma populi* L.)
- **Modra topolova i vrbina zlatica** - (*Plagioderma versicolor* L.)
- **Vrbina i topolova zlatica** - (*Phyllodectae vittelinae*)
- **Šumski hruštevci** - (*Scarabaeidae* fa. Sp., *Melolontha melolontha* i *M. Hippocastani*)
- **Veliki topolin staklokrilac** - (*Sessiidae* fam. - *Trochillium apiformis*)
- **Mali topolin staklokrilac** - (*Sessiidae* fam - *Sciapterion tabaniformis*).

Navedeni insekti susretali su se u našim šumama kao i rasadnicima i ove godine, no protiv istih nisu poduzimane nikakve preventivne niti represivne mjere, osim kada je u pitanju intenzivna zaštita od insekata u rasadnicima. Za ovu godinu kao preventiva u rasadnicima koristilo se sredstvo Match 0,50 EC, kao bio-tehnički preparat koji svojim sastavom djeluje preventivno kao inhibitor enzima hitinaze, te ometaju razvoj insekata i imaju relativno vrlo dugo djelovanje.

- Grbice** - geometride - **Mali mrazovac** (*Geometridae* fam. - *Operoptera brumata* L.)
- **Veliki mrazovac** (*Geometridae* fam. - *Hibernija defoliaria* L.)

Niti jedan od navedena dva štetnika nije ustanovljen u značajnijem broju u šumarijama UŠP Osijek.

Gubar glavonja - (*Limantria dispar* L.)

Nakon godina gradacije, provođenja zaštite i evidentnog procesa retrogradacije, stanje gubara u 2011. je sljedeće:

Pregledom šuma i šumskih površina u većini šumarija nisu uočene sastojine sa značajnijim prisustvom gubara, tj. gubarovih legala, čak se moglo uočiti i zaključiti da ih u pojedinim gospodarskim jedinicama i nema, tj. da ih je daleko manje no što bi bilo normalo - kao jedne od uobičajene vrste u zoocenološkom lancu. Izuzetak su u šumariji Darda, g. j. "Haljevo-kozaračke šume", predjeli Koha i Haljevo, u šumariji Valpovo, u gospodarskoj jedinici "Valpovačke nizinske šume", predjel Dubrava i šumariji Osijek, u g. j. "Osječke nizinske šume", predjel Tomin Hrast, no, to povećano brojno stanje još uvijek nije pretjerano dramatično i nije ukazivalo na potrebu intervencije u 2011. god. No, praćenjem i evidencijom legala tijekom jeseni gore navedeni predjeli sa daljnjim povećanjem legala po jedinici površine zasigurno će biti predmet tretiranja u 2012. godini.

Biljne bolesti (GLJIVE - fungi)

Hrastova pepelnica - (*Microsphaera alphitoides* Griff. et. Maubl.)

Napad ove bolesti i suzbijanje je vršeno na podmlatku i dijelom na mladiku, traktorskim atomizerima na ukupnoj površini od **78,53** ha i utrošenom količinom od **110,10** l fungicida (Amistar extra 280 SC i Artea plus).

Usljed suše i visokih temperatura sa rijetkim i sporadičnim padavinama, tretiranje, tj. zaštita na poniku i pomlatku započela se u lipnju, što je inače u šumarskoj praksi uobičajeno, a nastavilo se kroz čitavo ljetno razdoblje do jeseni.

Korištena sredstva su i ove godine u rasadniku bila: Topas 100 EC; Rubigan EC; Tilt 250 EC (u rasadnicima), a Amistar extra, Artea plus (i u šumarstvu), djelomično uz dodatak Chromovita svim navedenim sredstvima (zajedno s tretiranjima u rasadnicima).

Rak kore - odumiranje kore (*Dothichiza populea* Sacc. et. Briard.); **rđe topola** - (*Melampsora* sp., *M. alli populina* Kleb. i *M. Larici populina* Kleb.) i **smeđa pjegavost topola** - (*Marsonina populi - nigre* Kleb.) predstavljaju i nadalje glavne gljive koje uzrokuje zastoj razvoja i rasta topolovih stabala, gubitak prirasta - drvene mase, kako u sastojinama tako i u plantažama i intenzivnim kulturama topola, uz svesrdno sudjelovanje Tripsa na istim stablima kao djelovanje - prisustvo gljive iz reda *Peronosporales* - rod **Phytophthora**.

Pljesni - gljive na žiru (*Alternarija* spp., *Fusarijum* spp., *Penicillium* spp. *Botrytis* spp.).

Tijekom 2011. godine prikupljanje žira bilo je intenzivno budući da je i ova godina bila jedna od boljih sjemenih godina, osobito kada je u pitanju hrast lužnjak (*Quercus robur*) - sakupljeno je **91700,00** kg, dok je hrasta kitnjaka (*Quercus petraea*) sakupljeno svega **500,00** kg. Navedene količine (po sakupljanju i otkupu) odmah su bile tretirane s fungicidom **Cuprablau Z** u količini od **50,0** kg tj. u dozi od **1-1,5** kg na 1.000,00 kg žira (u smislu preventive - prvenstveno zbog gljivičnih patogena), te neposredno iza toga zasijane u samim sastojinama i rasadniku.

4.3. Štete od divljači

U ovoj 2011. god. bilo je znatnih šteta, a bilo je i pojava ponovljenih šteta na istim površinama. Stoga se na šumariji Baranjsko Petrovo Selo na površini od **1,27** ha izvršila ponovna obnova - sadnja, te zaštita - ograđivanje topolovih sadnica sa "štukatur" trskom, kao i ponovo sađenje jasenovih sadnica na 0,19 ha sa cca **400** kom. U šumariji Darda postavljena je skupna ograda u dužini od 3,25 km (žičano pletivo) od armaturne mate pri čemu se zaštitila površina od 83,74 ha, kako bi se spriječile štete od strane jelenske i srneće divljači, odgrizanjem vršnih i terminalnih pupova, te guljenjem kore kao i izjedanje žira namijenjenog obnovi sastojina.

4.4. Glodavci - (miševi i voluharice)

- Suzbijanje glodavaca tijekom 2011. godine se provodilo u skladu i po odobrenju od strane Ministarstva kulture, tj. zaštite prirode, te nam je omogućeno korištenje Brodilon mamca.

Razlog samo djelomičnih preventivnih i kurativnih mjera zaštite leži u zabrani korištenja - primjene Rodenticida - Faciron forte mamaka (čija je aktivna tvar KLORFACINON), kao i spoznaja da i aktivna tvar . Brodilon mamci (čija je aktivna tvar BROMADIOLON) takođe se nalazi na listi zabranjenih sredstava u odnosu na FSC certifikaciju i spisak EU.

Izuzetno suha 2011. godina je pogodovala povećanoj brojnosti populacije miševa i voluharica, a što je rezultiralo i znatno većim štetama osobito u jesenjem i zimskom periodu godine.

Napad glodavaca, kako šumskih, tako i poljskih miševa, te vodene voluharice ipak je bio uočen i evidentiran u šumariji Osijek - predjel Topolik na mladom hrastu - mladiku kao i na svim površinama koje su se pripremale za podsijavanje i obnovu žirom.

4.5. Korovi

Zeljasti korovi kao i nepoželjne vrste drveća i grmlja suzbijani su i ove godine kako u pripremi staništa za sadnju, tako i u njegama mladika. Ukupno je u pripremi tretirano **161,73** ha, te tom prilikom od sredstava korišteni su totalni neselektivni herbicidi kao što je Tordon 22k, Ouragan system 4, Herkules 480 SL i Cidokor, te ukupno utrošeno **324,00** litre. Također su u okviru istih vršene i kemijske njege podmlatka.

5. EKOLOGIJA

Tijekom 2011. planirana je i izvršena izgradnja šumskih prometnica u dužini od **3,15 km.** i to: u šumarijama Batina - 1,25 km; šumarija Darda - 0,35 km.; šumarija Tikveš 0,60 km, te šumarija Valpovo 0,95 km. Za sve navedene ceste dobivena je od nadležnog ministarstva dozvola za krčenje šume.

Osim toga započeli su novi radovi na velikim gradilištima kapitalnih investicija čija je realizacija organizirana na području naše uprave (na šumariji Valpovo i Darda) - koridor **Vc**, čija je dionica od Osijeka do B. Manastira, točnije do mađarske granice, a glavni radovi obavljaju se na pripremi realizacije podizanja mostne konstrukcije u dužini od 2.546 m.

Pored navedenog i nadalje je evidentan trend povećanja zahtjeva za posebnim uvjetima građenja, odnosno izdavanja suglasnosti, kako za rekonstrukcije postojećih lokalnih i županijskih cesta, tako i za gradnju novih.

Izdano je **43** uvjeta građenja za sve objekte koji se grade u šumi ili 50 m do šume, nastojeći ispoštivati zakonom određenu vremensku granicu rješavanja, tj. izdavanja dotičnog dokumenta - pravovremeno i u skladu s čl. 37. Zakona o šumama (N.N. 140/05) i Zakona o građenju.

Fenološka motrenja - ista su uredno vršena, a podaci su poslani na Šumarski fakultet u Zagreb, te na Šumarski institut Jastrebarsko.

Ekoloških incidenata - nije bilo.

Zbrinjavanje otpada - i nadalje se, kao i proteklih godina, vodi briga o zbrinjavanju svih vrsta ulja i zauljenog otpada (filteri, hidraulična crijeva, zauljene krpe, ambalaža i ambalaža od boja). Urednom provedbom novog Pravilnika o gumama, stare gume se sada odvoze i zbrinjavaju o trošku dobavljača.

Praćenje svih potrebnih očevidnika se i dalje nastavlja. Također je tijekom ove godine u prosincu mjesecu po započetoj "grinoj" sezoni angažirana služba "Zavoda za unapređenje i sigurnost" Osijek na izmjeri i pregledu kotlova koje je obvezno kontrolirati po Zakonu o sigurnosti i zaštiti zdravlja. Na temelju njihovih izmjera redovito se podnose izvješća o emisijama plinova i polutanata u okoliš meritornim službama (odnosi se na kotlovnice veće od 50KW) i ministarstvu kroz unos podataka iz programa ROO.

Kontrola otpadnih voda vrši se prema ugovoru 2 puta godišnje od strane nadležne ustanove "Vodovod" Osijek, R. J. "Kanalizacija". Kontrolom provedbe (od strane interne kontrole kao i eksperata međunarodne komisije), tj. primjene uzusa na temelju FSC-certifikata kojeg posjeduje naša firma, nastojimo **ne koristiti** kemijska kao i tehničko - kemijska sredstva u šumi i na šumskom zemljištu. Baziramo se na primjeni bioloških (Foray 48 B) i biotehničkih (Match 0,50 EC, Dimilin SC48) sredstava, svjesni da za dio zaštite od bolesti i insekata **nemamo** adekvatne biološke ili kemijske **inačice** u zaštiti šuma.

Zaštita u rasadnicima po zasad donesenim propisima ne ograničava promet, primjenu i korištenje opasnih kemikalija po članku 42. Zakona o kemikalijama ("Narodne novine" broj 150/05), a na temelju činjenice da UŠP Osijek posjeduje objekt - Centralno skladište za kemikalije (rasadnik Višnjevac) sa svim pratećim i zakonom predviđenim inventarom, te je na temelju primjene ispoštivanog članka uspjela ostvariti potreban nivo za kvalitetu provedbe proizvodnog procesa u zaštiti šuma kao i zaštiti djelatnika koji rade s kemikalijama.

Potrebno je naglasiti da je stavljena u funkciju **hladnjača** čija se svrha i namjena treba ogledati u omogućavanju provedbe i primjene sofisticiranijih oblika proizvodnje u šumskom rasadničarstvu.

Protupravna prisvajanja u 2011. godini (šumske štete)

Na području UŠP Osijek **2011.** god. utvrđena je **41** šumska krađa - bespravnog prisvajanja s ukupnom drvnom masom od **415,65 m³**, čija je ukupna vrijednost iznosila po primjeni šumsko odštetnog cjenika **160.869,78** kuna. To u odnosu na 2010. god. iznosi **14% više** u broju prekršitelja; ali za **44% manje** u naturalnom obliku - m³ i **58% manje** u financijskom iznosu - kunama. Svi slučajevi su evidentirani u Očevidnik šumskih šteta i u skladu sa zakonskom procedurom prijavljeni nadležnoj postaji MUP-a na daljnju obradu. Odštetni zahtjevi su u postupku.

Tablica 13. Podaci protupravnog prisvajanja po šumarijama za 2011. god.

ŠUMARIJA	BROJ SLUČAJEVA	DRVNA MASA m ³	IZNOS ŠTETE U KN
Osijek	14	156,43	64.973,38
Valpovo	4	35,70	11.670,21
Đakovo	7	66,00	16.310,61
L. Varoš	9	119,18	45.839,78
Batina	1	17,52	11.178,79
Darda	6	25,89	10.897,01
UKUPNO	41	415,65	160.869,78

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Osijek

U 2011. godini evidentirane su šumske krađe u UŠP Našice po šumarijama kako slijedi:

Tablica 14. Otuđena drvena masa u UŠP Našice

ŠUMARIJA	DRVNA MASA m ³	IZNOS ŠTETA U KN
D. Miholjac	25,52	17.428,41
Đurđenovac	40,96	25.527,48
Koška	4,35	2.500,60
Našice	705,49	407.246,51
UKUPNO	776,32	452.703,00
Šume gosp. Adamović	138,94	52.258,83

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Našice

Ekološke akcije i aktivnosti

Organizirano je nekoliko ekoloških akcija - kontakata s raznim nevladinim i sportskim udrugama i školama:

- Sudjelovanje na 55. Seminaru iz zaštite bilja,
- Sudjelovanje na županijskom sastanku u gradskoj vijećnici D. Miholjca u svezi zaštićenog parka prirode "PODPANJ",

- Sudjelovanje u radu Savjeta za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, (Hrvatska gospodarska komora i ekološko društvo "Zeleni Osijek"),
- Suradnja i sastanak J.U.P.P. - "Kopački rit" i UŠP - Osijek u svezi projekta restauracije staništa i dr.

Tijekom 2011. godine hrastova pepelnica napala je znatno veću površinu u odnosu na 2010. godinu. Razlog povećanja je vrlo jak mraz koji je početkom svibnja potpuno uništio mladi list, te je novi list bio, pogotovo na hrastovu poniku i podmlatku, izuzetno podložan napadu hrastove pepelnice. Na području šumarije Donji Miholjac tretiran je 321 ha hrastovog podmlatka i mladika sredstvom ARTEA PLUS i to primjenom iz zrakoplova.

S druge strane spomenuti mraz uništio je štetnike tako da, unatoč prognozama o visokoj zarazi mrazovaca i savijača, tretiranja nisu bila potrebna.

Tijekom 2011. godine na području UŠP Našice nije bilo požara.

6. PODACI O DJELATNOSTIMA LOVSTVA

Na području Osječko-baranjske županije "Hrvatske šume" gospodare s tri lovišta i jednim uzgajalištem divljači. Budući da se lovstvom gospodari na dvije Podružnice slijedi odvojeni prikaz za svaku UŠP posebno.

6.1. UPRAVA ŠUMA PODRUŽNICA OSIJEK

Uprava šuma podružnica Osijek provodi lovno gospodarenje u državnim lovištima br. XIV/9 "Podunavlje - Podravlje" površine 26.810 ha, br. XIV/1 "Breznica" površine 7.906 ha i uzgajalište divljači br. XIV/6 "Kujnjak" površine 764 ha, a temelji se na propisu Lovno gospodarskih osnova i Programa uzgoja divljači u uzgajalištima.

a) Brojno stanje krupne divljači:

- jelen obični	1.609 grla
- jelen lopatar	27 grla
- srna obična	299 grla
- divlja svinja	1227 grla

b) Mogući odstrjel krupne divljači:

- jelen obični	428 grla
- jelen lopatar	27 grla
- srna obična	74 grla
- divlja svinja	1.100 grla

c) Smještajni kapaciteti mogući u četiri lovačke kuće (Kondrić, Monjoroš, Čošak šume i Zlatna greda) s 43 ležaja.

Nastavljeno je provođenje monitoringa i terapije liječenja jelenske divljači protiv velikog američkog jetrenog metilja, sukladno ugovoru o stručnoj suradnji Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i "Hrvatskih šuma" d.o.o. - Zagreb. U ovu akciju uključena je i Osječko-baranjska županija. Osječko-baranjska županija sufinancirala je liječenje jelenske divljači sa 100.000 kn.

6.2. UPRAVA ŠUMA PODRUŽNICA NAŠICE

a) Brojno stanje krupne divljači:

- jelen obični	56 grla
- srna obična	74 grla
- divlja svinja	50 grla

b) Mogući odstrjel krupne divljači:

- jelen obični	16 grla,
- srna obična	26 grla,
- divlja svinja	60 grla.

c) Smještajni kapaciteti su jedna lovačka kuća sa šest ležaja

7. SMJERNICE BUDUĆEG GOSPODARENJA

Šume su jedini prirodni samoobnovljivi resurs i uz svoje općekorisne funkcije zaslužuju brigu cijele zajednice. Gospodarenje šuma se mora temeljiti na načelima šumarske znanosti i zakonskim propisima.

Obnova šuma mora se vršiti na zakonitostima prirodne obnove (oplodne sječe). Umjetna obnova autohtonih sastojina treba se obaviti samo na onim površinama koje se zbog poremećene strukture sastojine i ekoloških uvjeta ne mogu prirodno pomladiti. Prirodne šume su najstabilnije, najotpornije na negativne vanjske čimbenike, proizvode najveću i najkvalitetniju drvenu masu te kompleksno utječu na zaštitu okoliša. Sanacija oštećenih sastojina te uzgojni radovi njege, čišćenja, prorijede i zaštite moraju se provoditi stručno i na vrijeme.

Šume uz rijeke Dravu i Dunav trebaju se rajonizirati, odnosno, na području gdje nema ekonomske opravdanosti intenzivnog uzgoja plantaža i kultura topola i vrba treba održavati prirodnu šumu.

Površine šumskog zemljišta (neobraslo proizvodno) kojih ima 15.655,51 ha na području Županije trebalo bi, tamo gdje su pogodni uvjeti, u idućim razdobljima pošumiti. Isto tako, sva marginalna poljoprivredna zemljišta na području Županije trebalo bi, gdje je to moguće, privesti šumskoj kulturi. To bi trebao biti dugoročan program koji bi osim dinamike izvođenja radova trebao imati osigurane i izvore financiranja radova pošumljavanja izvan propisa osnova gospodarenja.

Industrijska postrojenja koja nemaju uređaje za pročišćavanje zraka i vode trebala bi iste i ugraditi, a ona koje ih imaju, staviti ih u funkciju.

Kod regulacijskih zahvata vodnog režima treba voditi računa da promjene razine podzemne vode negativno utječu na zdravstveno stanje šuma. Sukladno tome, trebaju se usuglasiti interesi vodoprivrede, šumarstva i poljoprivrede, a u cilju očuvanja i zaštite okoliša.

Naš okoliš ugrožavaju nesavjesni pojedinci stvarajući divlje deponije smeća uz rubne dijelove šuma pa čak i u samoj šumi, kao i nepažljivo paljenje korova. Apeliramo na članove županijske skupštine da se svaki u svojoj domeni uključi u rad na čuvanju šuma i da tu moralnu obvezu svako prenese na što veći broj građana.

FSC CERTIFIKAT

"Hrvatske šume" d.o.o. stekle su pravo na prestižni FSC certifikat za gospodarenje šumama. Prema definiciji FSC akreditirana certifikacija znači da se šumom gospodari prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima. Ovim je činom okrunjen višegodišnji vrijedan rad mnogih ljudi u ovoj organizaciji koji su uložili veliki trud kako bi se ovaj dugotrajan proces doveo do završnice. FSC certifikat predstavlja veliku čast kojim se međusobno priznaje da je način gospodarenja šumama "Hrvatskih šuma" u skladu sa strogim kriterijima. Ovim hrvatsko šumarstvo ulazi u sam vrh svjetskih trendova, jer s obzirom da je po FSC sustavu certificirana cjelokupna površina državnih šuma, to u svjetskim razmjerima predstavlja izuzetan rezultat.

ŠTO JE FSC CERTIFIKAT?

Općenito je prihvaćeno da se bogatstvom šuma i pripadajućom zemljom treba upravljati na način da se poštuju sociološke, ekonomske, ekološke, kulturne i duhovne potrebe sadašnjih i budućih generacija. Štoviše, povećana društvena svijest o uništavanju i degradaciji šuma dovela je do toga da se potrošači žele osigurati da kupovinom drveta i drugih proizvoda šume neće doprinijeti tom uništavanju, već pomoći očuvanju šumskog bogatstva za budućnost. Odgovarajući na takve zahtjeve pojavile su se međunarodne organizacije koje su izradile standarde koje je potrebno zadovoljiti kako bi se steklo pravo na zaštićenu markicu koja onda diferencira proizvode koji su nastali odgovornim gospodarenjem šumama u odnosu na one koji to nisu.

U tom su smislu izrađene procedure kojima se ispituje da li određeni upravitelj šume (pravna ili fizička osoba zadužena za gospodarenje određenim šumskim površinama) poštuje odredbe međunarodno priznatog standarda za certifikaciju. Općenito FSC standard je zasnovan na načelima i kriterijima koje uravnoteženo vode brigu o ekonomskim, socijalnim i ekološkim komponentama gospodarenja šumama. Certifikat može izdati samo od FSC centrale ovlaštena organizacija (u slučaju HŠ to je britanska tvrtka Soil Assocation Woodmark), koja obavlja inspekciju organizacije, te uvidom u dokumentaciju i stanje na terenu utvrđuje stupanj usklađenosti sa standardom. FSC certifikat se izdaje na **pet godina**, a podložan je godišnjim monitoring posjetima.

ŠTO JE FSC?

Vijeće za nadzor šuma (**The Forest Stewardship Council - FSC**) je međunarodno tijelo koje pojedinim organizacijama daje dozvolu za izdavanje certifikata i time garantira za autentičnost njihovih nalaza. Cilj je programa FSC da se promovira ekološki odgovorno, društveno korisno i ekonomski održivo gospodarenje u šumama u svijetu na način da se ustanovi opće poznati standard koji će se priznati i poštivati putem Principa odgovornog šumarstva.

FSC je osnovan 1993. godine uz potporu glavnih ekoloških nevladinih udruga, kao što su World Wildlife Fund, Friends of the Earth i Greenpeace. To je nevladina udruga sa sjedištem u Oaxaci, Mexico, certifikate izdaje putem ovlaštenih tvrtki i do sada je izdano oko 450 certifikata u 56 zemalja svijeta. U slučaju "Hrvatskih šuma" taj je certifikst izdala tvrtka Woodmark Soil Assocation iz Velike Britanije.

CERTIFIKACIJA ŠUMA U "HRVATSKIM ŠUMAMA"

"Hrvatske šume" su aktivno uključene u proces certifikacije od 2000. godine. U početku su nositelji certifikata bile pojedinačne uprave šuma, da bi kasnije u sklopu toga procesa HŠ obavile certifikacijski pregled cjelokupne površine kojom gospodare. Na osnovi toga izdan je zajednički certifikat za cijelu grupu koja se sastoji od 16 članova (Uprava šuma - Podružnica).

Izdavanjem zajedničkog certifikata prestaju važiti četiri pojedinačna certifikata koji su bili izdani za Vinkovce, Delnice, Zagreb i Bjelovar.

Jedinstveni broj certifikata je SA - from/coc - 1212, on vrijedi za sve Uprave šuma - Podružnice i na njega će se pozivati svi daljnji prerađivači drva koji su sirovinu nabavili od "Hrvatskih šuma". Certifikat vrijedi od 17. listopada 2002. do 16. listopada 2007. godine i podložan je uspješnim godišnjim kontrolnim pregledima. Isti je obnovljen na još pet godina i ima važnost od 17. 10. 2007. do 16. 10. 2012. godine.

Korištenjem certifikata, FSC zaštićenog znaka i COC broja je strogo regulirano pravilima FSC-a i zabranjena je svaka zloupotreba.

GRUPNI SUSTAV CERTIFIKACIJE ŠUMA

U "Hrvatskim šumama" je organiziran grupni sustav FSC certifikacije šuma. U tom sustavu ovlaštenu certifikator prenosi na grupnog upravitelja ("Hrvatske šume") koji onda osigurava svojim internim sustavom da se svi članovi grupe (uprave šuma - podružnice) pridržavaju FSC standarda. Grupni sustav FSC certifikacije u HŠ je trenutačno najveći u svijetu. U tom slučaju ovlaštenu certifikator (S.A. Woodmark) obavlja monitoring cijele grupe i povremeno slučajno odabranog člana. Ime ove sheme je "Hrvatske šume" - grupna shema za FSC certifikaciju šuma (HŠ - GS).

IZRADA HRVATSKIH NACIONALNIH STANDARDNA ZA CERTIFIKACIJU ŠUMA

"Hrvatske šume" su aktivno uključene u izradu hrvatskih nacionalnih standarda za certifikaciju šuma. Projekt vodi Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva uz pomoć konzultantske kuće Indufor. U tom smislu je osnovana i nacionalna radna skupina koja je formirana tako da obuhvaća široki krug zainteresiranih strana na koje utječe gospodarenje šumama.

Oni su podijeljeni u tri komore: ekonomsku, socijalnu i ekološku. Plan projekta su izradili stručnjaci tvrtke Indufor. Trenutno se usuglašava prvi nacrt standarda.

ZAKLJUČAK

Neophodno bi bilo prići još intenzivnijem razminiranju miniranih šumskih površina. Iz ranijeg teksta vidljivo je da je razminirano na području UŠP Osijek u razdoblju 1999. - 2011. godine 13.608.783 m² za što je utrošeno 131.864.236 kn (od toga samo u 2011. godini 28.726.772 kn). Ovaj tempo je vrlo spor i ostaje još 11.662,92 ha za razminirati. Zato bi bilo dobro da se, ako je ikako moguće, pronađe još izvora financiranja za razminiranje kako bi se taj tempo ubrzao.

Sva marginalna poljoprivredna zemljišta na području Županije trebalo bi, gdje je to moguće, privesti šumskoj kulturi. To bi trebao biti dugoročan program koji bi osim dinamike izvođenja radova trebao imati osigurane i izvore financiranja radova pošumljavanja izvan propisa osnova gospodarenja. Na taj bi se način povećala šumovitost naše Županije koja je ispod državnog prosjeka.

Skrenuti pozornost na čuvanje šuma, te tu moralnu obvezu prenositi na što veći broj građana. Ovu akciju početi provoditi od najranijeg doba (vrtić, predškole, škole) u suradnji s ekološkim odjelima pojedinih Podružnica.